

Byggnadsminnesförklaring av Altomta gård på fastigheten Altomta s:1 (1:1, 2:1, 3:1), Tensta socken, Uppsala kommun.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Altomta gård på fastigheten Altomta s:1 (1:1, 2:1, 3:1), Tensta socken, Uppsala kommun för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skydds-föreskrifter:

Skyddsområdet omfattar del av fastigheten Altomta s:1 (1:1, 2:1, 3:1) enligt heldragen linje på situationsplan som hör till beslutet. Skyddsföreskrifterna omfattar de byggnader som markerats med nummer på situationsplanen; huvudbyggnad (1), magasin (2), bostadshus (3)-(4) samt brygghus och bagarstuga (5).

1. Huvudbyggnaden och de fyra flyglarna, hus 1-5, får inte flyttas, rivras, byggas om eller på annat sätt förändras till sitt yttre.
2. Ändringar av byggnadernas stomme eller rumsindelning får inte göras. Interiörer och fast inredning av kulturhistoriskt värde får inte förändras eller avlägsnas. Till fast inredning hör bl a golv, golvlister, paneler, dörrar, dörröverstycken, fönster, foder, tak, taklister, skåp, trappor och kakelugnar. Skyddet omfattar även ytskikten i Ekerbergsska rummet och på samtliga dörrar med tvådelad färgsättning i gult och brunt på övervåningen i huvudbyggnaden.
3. De i Ekerbergsska rummet infällda oljemålningarna får inte övermålas eller på annat sätt förvanskas.
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhåll skall göras på ett sådant sätt och med sådant material att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
5. Till byggnaderna hörande park, trädgård och gårdsutrymme inom markerat område får inte förändras eller bebyggas ytterligare.

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telex	Telefax	Postgiro
751 86 UPPSALA	Hamnesplanaden 3	018 - 17 50 00	76135 LSTCUPS S	018 - 17 50 31	3 51 73 - 4

Skyddsområdet skall vårdas på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte förvanskas. Parken bör hållas fri från träd som inte ingår i ädellövbeståndet.

Länsstyrelsen och Upplandsmuseet lämnar råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaderna och vårderna av det omkringliggande området.

Om ändringar av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter är nödvändig med hänsyn till ägarens skäliga önskemål och till byggnadernas användning, får länsstyrelsen lämna tillstånd härtill enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen.

Redogörelse för ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Altomta gård väcktes av riksantikvarieämbetet i en skrivelse till ägaren den 12 november 1979, i samband med att bidrag lämnades till upprustning av huvudbyggnadens tak.

Länsmuseet genomförde dokumentation av bebyggelsen på fastigheten samt lämnade förslag till skyddsföreskrifter och skyddsområdets omfattning i maj 1989.

Slutgiltigt förslag till skyddsföreskrifter och skyddsområde har där- efter utarbetats av länsstyrelsen och tillställts riksantikvarieämbetet, landsantikvarien/länsmuseet, Uppsala kommuns kulturförvaltning och byggnadsnämnd samt ägaren, för samråd.

Riksantikvarieämbetet tillstyrker den föreslagna byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Länsmuseet tillstyrker förslaget men anser att under punkt 3 i skyddsföreskrifterna bör tilläggas "Skyddet omfattar även ytskiktet i Ekerbergska rummet och på samtliga paneldörrar med tvådelad färgsättning i gult och brunt på övervåningen i huvudbyggnaden".

Uppsala kommun, kulturförvaltningen anser att Altomta gård uppfyller kraven för en byggnadsminnesförklaring och att de föreslagna skyddsföreskrifterna är lämpligt utformade.

Uppsala kommun, byggnadsnämnden har ingen erinran mot en byggnadsminnesförklaring av Altomta gård.

Fastighetsägaren, , anser att skyddsområdet endast skall omfatta parken med lövträd. Vidare anser att förslaget till skyddsföreskrifter kommer att kraftigt fördyra det framtida underhållet, eftersom billigt serieproducerat material inte kan användas samt att speciellt sakkunniga hantverkare måste anlitas.

hemställer därför om att länsstyrelsen i beslutet tar in, att staten genom riksantikvarieämbetet eller genom länsstyrelsens försorg skall bekosta de merkostnader som skyddsföreskrifterna kommer att förorsaka.

Skyddsområdets avgränsning har därefter fastslagits tillsammans med ägaren enligt bifogad karta.

Bidrag till överkostnader som uppkommer vid upprustning och vård av byggnadsminne kan utgå enligt 4 § förordningen om bidrag till kulturmiljövård (SFS 1993:379) med upp till 90 % av överkostnaden. Sådana överkostnader kan uppstå vid t ex krav på bibehållande av byggnadsdetaljer som saknar funktion för byggnadens nyttjande, krav på bevarande av byggnader som saknar användning, krav på att särskilda material och byggnadstekniker används samt arbeten som kräver medverkan av konservator eller annan specialist.

Motivering

Altomta gård ligger inom och utgör en del av ett riksintresse för kulturminnesvården K 30, Björklingeåns och Fyrisåns dalgångar samt har utpekats som särskilt värdefull miljö i Uppsala kommuns kulturmiljöprogram.

Altomta gård är en mindre herrgårdsanläggning. En allé leder upp till mangårdens byggnader vilka omges av en park med ädla lövträd. I den del av parken som ligger direkt norr om huvudbyggnaden finns en damm och ett gravfält av yngre järnålderskaraktär som införlivats med parken.

Altomta var ursprungligen en liten by bestående av tre gårdar som i början av 1760-talet inköptes av sjökaptenen K G Ekerberg som var känd som sin tids kanske skickligaste ostindienfarare och för sina seglingsbeskrivningar, sjökort och reformer av sjöfolkets arbetsförhållanden. Han gjorde många och långa resor till Ostindien där han samlade in naturalier åt bl a Carl von Linné.

Sedan Ekerberg köpt gårdarna i Altomta by slogs dessa samman till en gård, på vilken han lät uppföra den nuvarande huvudbyggnaden med sina fyra flyglar. Något exakt byggnadsår är inte känt men troligen stod byggnaderna färdiga någon gång under 1770-talets förra hälft.

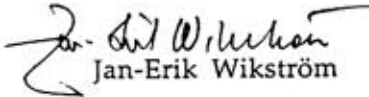
Altomta gård är märklig vad gäller gårdsbildningen och huvudbyggnaden är speciell, eftersom den är en genuin lantlig herrgård utan de storslagna representativa utrymmen som är så typiska för andra herrgårdar.

Enligt 3 kap 21 § lagen (1988:950) om kulturminnen m. m. gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

Detta beslut kan enligt 3 kap 19 § samma lag överklagas hos kammarrätten, se bilaga.

Detta beslut har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Wikström jämte ledamöterna Barbro Andersson, Ingrid Andersson, Gunnar Hedberg, Lennart Hedquist, Gunnar Hofring, Leif Hällström, Börje Karlsson, Agneta Kyller, Stephen Pettersson, Johnny Svahn samt tjänstgörande suppleanterna Harald Nordlund, Lennart Sunnerholm, Per-Otto Sylwan och Stig Thorsell.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsråd Henricsson, länessessor Gustafsson och tf länsantikvarie Rydberg, föredragande.

Jan-Erik Wikström

Harald Rydberg

Bilagor

Hur man överklagar

Utdrag ur ek kartan

Karta över fastigheten med skyddsområdet markerat

SÄNDLISTA

Riksantikvarieämbetet + DK

Kopia till:

Landsantikvarien/länsmuseet

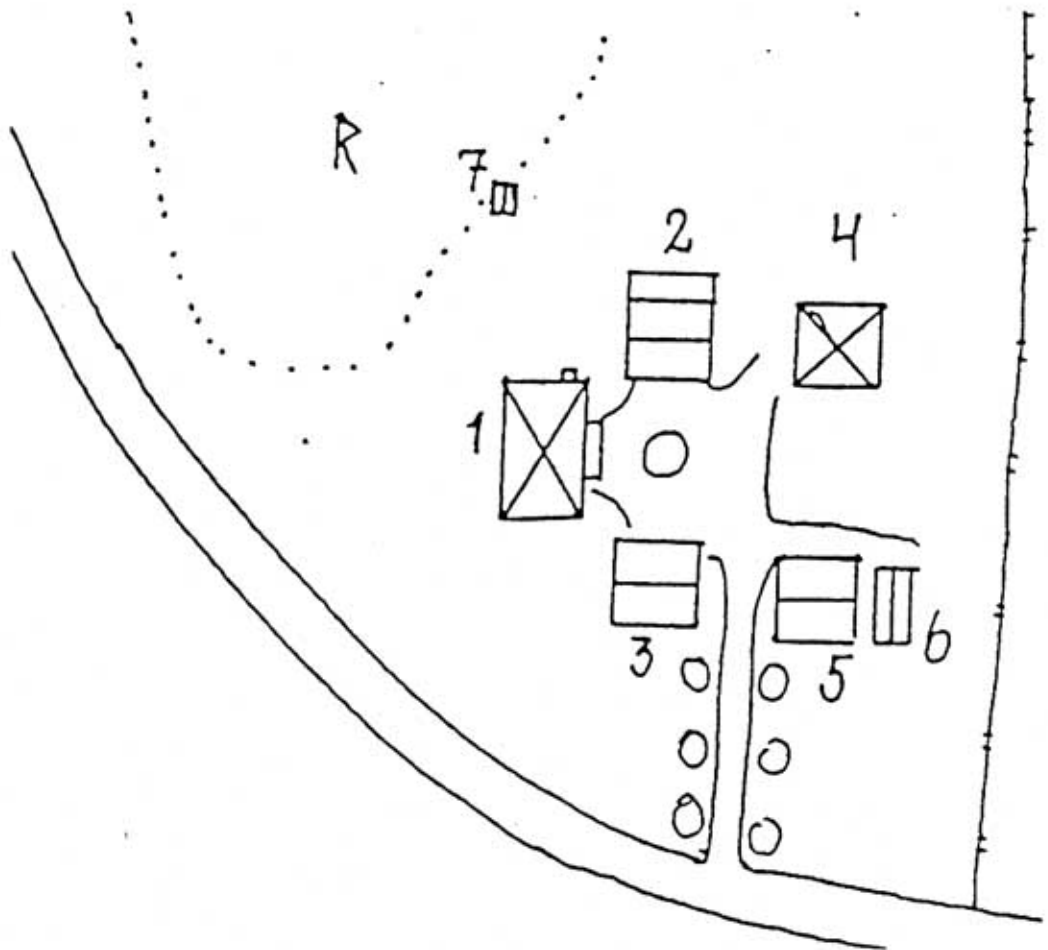
Inskrivningsmyndigheten vid Uppsala tingsrätt

Överlantmätarmyndigheten

Uppsala kommun, byggnadsnämnden

Uppsala kommun, kulturnämnden

Inom länsstyrelsen: akten, byggnadsminnesregistret, planenheten

1. Huvudbyggnad 2. Magasin 3-4. Bostadshus
5. Brygghus och bagarstuga 6. Garage 7. Lekstuga

Situationsplan M. Malmlöf, 1978.